

สุปิยา จันทรมณี, ฉันทชนก อินทร์ศรี, จิรพงศ์ เหมะพุททะ, กนกกร งามนัฏ, สิริกาญจน์ ฌมยาศิริกุล, ภันทิลา ทวีวิทยการ
ทีมตระหนักรู้สถานการณ์ (Situation Awareness Team: SAT) กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข
✉ outbreak@health.moph.go.th

สถานการณ์การเกิดโรคและภัยสุขภาพที่สำคัญประจำสัปดาห์ที่ 51 ระหว่างวันที่ 22-28 ธันวาคม 2562 ทีมตระหนักรู้สถานการณ์
กรมควบคุมโรค ได้รับรายงานและตรวจสอบข้อมูลเฝ้าระวังทางระบาดวิทยา พบโรคและเหตุการณ์ที่น่าสนใจ ดังนี้

สถานการณ์ภายในประเทศ

1. ผู้ป่วยมีอาการไม่พึงประสงค์ภายหลังได้รับการสร้าง เสริมภูมิคุ้มกันโรค 2 ราย

กรุงเทพมหานคร ผู้ป่วยเพศหญิง อายุ 9 เดือน 23 วัน มีประวัติไปรับการฉีดวัคซีน ป้องกันโรคหัด หัดเยอรมัน คางทูม (MMR) ที่คลินิกเอกชน เมื่อวันที่ 21 พฤศจิกายน 2562 ขณะฉีดวัคซีน มีไข้ 38 องศาเซลเซียส และมีน้ำมูก เริ่มป่วยเมื่อวันที่ 3 ธันวาคม 2562 เข้ารับการรักษาที่โรงพยาบาลเจริญกรุงประชารักษ์ เมื่อวันที่ 5 ธันวาคม 2562 ด้วยอาการมีจุดจ้ำเลือด และเลือดออกที่ริมฝีปาก ตรวจร่างกายพบจุดเลือดออกที่ผิวหนังทั้งใบหน้า แขน ขาทั้งสองข้าง และลำตัว ผลตรวจความสมบูรณ์ของเม็ดเลือด พบฮีโมโกลบินร้อยละ 12.7 ความเข้มข้นของเลือดร้อยละ 36.5 จำนวนเม็ดเลือดขาว 15,380 เซลล์ต่อลูกบาศก์มิลลิเมตร และเกล็ดเลือด 2,000 เซลล์ต่อลูกบาศก์มิลลิเมตร แพทย์วินิจฉัย Immune Thrombocytopenic Purpura ได้รับการรักษาโดยฉีด IVIG ปริมาณ 1 มิลลิกรัมต่อกิโลกรัมต่อวัน หลังรับการรักษาผู้ป่วยมีเกล็ดเลือดกลับสู่ค่าปกติ โดยผลการตรวจความสมบูรณ์ของเม็ดเลือด วันที่ 8 ธันวาคม 2562 พบจำนวนเกล็ดเลือด 143,000 เซลล์ต่อลูกบาศก์มิลลิเมตร ปัจจุบันผู้ป่วยอาการดีขึ้น ซึ่งวัคซีน MMR ที่ได้รับ ผลิตโดยองค์การเภสัชกรรม เลขที่ผลิต AMJRD 8266A วันที่ผลิต 01/2562 วันหมดอายุ 12/2563 ทีม SAT กรมควบคุมโรค ประสานสถาบันป้องกันควบคุมโรคเขตเมือง ติดตามอาการป่วยในผู้ที่ได้รับวัคซีนเลขที่ (Lot number) เดียวกันและกองระบาดวิทยาจะนำกรณีศึกษาผู้ป่วยรายนี้ เข้าประชุมผู้เชี่ยวชาญด้านวัคซีนต่อไป

จังหวัดปัตตานี ผู้ป่วยเพศชาย อายุ 1 ปี 6 เดือน ที่อยู่ขณะป่วยตำบลสุเมธอ อำเภอมะนัง จังหวัดปัตตานี มีประวัติไปรับการฉีดวัคซีนป้องกันโรคโหรณ บาดทะยัก และคอตีบ (DTP) ปริมาณ 0.5 มิลลิตรทางกล้ามเนื้อบริเวณแขนซ้าย และหยอดวัคซีนป้องกันโรคโปลิโอ (OPV) จำนวน 2 หยดเข้าทางปาก ที่โรงพยาบาล

โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลสุเมธอ เมื่อวันที่ 24 ธันวาคม 2562 หลังสังเกตอาการหลังจากการได้รับวัคซีนเป็นเวลา 30 นาที ผู้ป่วยมีอาการปกติ เจ้าหน้าที่ พิจารณาให้กลับบ้านได้ เวลา 23.50 น. เริ่มมีไข้ ต่อมาวันที่ 25 ธันวาคม 2562 เข้ารับการรักษาที่โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลปัตตานีด้วยอาการไข้สูง 39.7 องศาเซลเซียส อาเจียน 2 ครั้ง กินได้น้อยลง มีอาการชักเกร็งทั้งตัวประมาณ 5 นาที ไม่มีตาเหลือก ปัสสาวะรด อุณหภูมิร่างกาย 39.7 องศาเซลเซียส ชีพจร 60 ครั้งต่อนาที สังเกตอาการที่ห้องฉุกเฉินเป็นเวลา 1 ชั่วโมง แพทย์จึงส่งเข้ารับการรักษาต่อแผนกผู้ป่วยใน แพทย์วินิจฉัย ชักจากการมีไข้สูง อยู่ระหว่างติดตามอาการของผู้ป่วย ข้อมูลวัคซีนที่ผู้ป่วยได้รับวัคซีน DTP เลขที่ 2828X009B วันหมดอายุ 30 พฤษภาคม 2563 และวัคซีน OPV เลขที่ 2046018 วันหมดอายุ 30 พฤษภาคม 2563 สาธารณสุขอำเภอเมืองปัตตานีติดตามและเฝ้าระวังอาการผิดปกติในเด็กที่มาใช้บริการคลินิกสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรคและได้รับวัคซีน DTP หรือ OPV ในเขตและเลขที่เดียวกันในวันที่ 24 ธันวาคม 2562 ซึ่งมีจำนวน 5 ราย ปัจจุบันไม่พบผู้ป่วยมีอาการป่วย

2. อุบัติเหตุจากรถทางถนน 2 เหตุการณ์

จังหวัดลพบุรี กรณีอุบัติเหตุรถกระบะรับส่งนักเรียนชนรถกระบะ เหตุเกิดวันที่ 25 ธันวาคม 2562 เวลา 07.00 น. หมู่ 6 ตำบลชัยสมบูรณ์ อำเภอลำสนธิ จังหวัดลพบุรี ลักษณะการเกิดเหตุรถกระบะอีซูซุ พยายามแซงรถกระบะโตโยต้ารับส่งนักเรียน ขณะแซงหักหลบสุนัขแล้วรถยางแตกเสียหลัก เป็นเหตุทำให้ชนกับรถกระบะรับส่งนักเรียน มีผู้ได้รับบาดเจ็บ 18 ราย เป็นผู้ป่วยนอก 17 ราย เป็นผู้ป่วยใน 1 ราย ไม่มีผู้เสียชีวิต สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดลพบุรี อยู่ระหว่างการสอบสวนหาสาเหตุการเกิดอุบัติเหตุเพื่อนำไปสู่การจัดทำมาตรการป้องกันการเกิดอุบัติเหตุในพื้นที่ต่อไป

จังหวัดนครราชสีมา กรณีอุบัติเหตุรถรับส่งนักเรียนเสียหลักลงข้างทาง เหตุเกิดเมื่อวันที่ 23 ธันวาคม 2562 เวลา 08.25 น.

บริเวณบ้านมอดินแดง ตำบลสำโรง อำเภอนนทบุรี จังหวัด นครราชสีมา มีผู้ได้รับบาดเจ็บ 18 ราย ผู้บาดเจ็บทั้งหมดถูกนำตัวส่งโรงพยาบาลนนทบุรี ลักษณะการบาดเจ็บส่วนใหญ่ วินิจฉัยผล กลอก 12 ราย ที่เหลือวินิจฉัยฟกช้ำ 4 ราย กระตุกหัก 2 ราย เป็น ผู้ป่วยนอก 16 ราย เป็นผู้ป่วยใน 2 ราย โดยได้รับส่งนักเรียนคันที่ เกิดเหตุเป็นรถกระบะตอนเดียว ไม่ได้จดทะเบียนเป็นรับจ้าง ดัดแปลงใส่หลังคา กระบะด้านหลังดัดแปลงทำเป็นเบาะนั่ง 3 แถว ด้านข้างสองแถว และตรงกลางอีกหนึ่งแถว ระหว่างรับผู้โดยสารไป ส่งที่โรงเรียน ถึงจุดเกิดเหตุเกิดยางระเบิดทำให้รถเสียหลักลงข้าง ทางเฉี่ยวชนต้นไม้ใหญ่ สภาพรถหลังเกิดเหตุส่วนใหญ่เกิดความ เสียหายบริเวณด้านหน้ารถฝั่งคนขับ สำนักงานสาธารณสุขอำเภอนนทบุรี อยู่ระหว่างการสอบสวนหาสาเหตุการเกิดอุบัติเหตุเพิ่มเติม เพื่อนำไปสู่การจัดทำมาตรการป้องกันการเกิดอุบัติเหตุในพื้นที่ต่อไป

3. การประเมินความเสี่ยงของภัยสุขภาพ

ในสัปดาห์ที่ 51 SAT กรมควบคุมโรค ได้รับแจ้งเหตุการณ์อุบัติเหตุจราจร โดยมี 2 เหตุการณ์ที่พาหนะที่เกิดอุบัติเหตุเป็นรถกระบะดัดแปลงรับส่งนักเรียน โดยเหตุการณ์หนึ่งมีข้อมูลว่าเป็นรถที่ไม่ได้จดทะเบียนสำหรับรับจ้าง ถึงแม้ไม่มีผู้เสียชีวิต แต่เนื่องจากเป็นรถโดยสารที่บรรทุกผู้โดยสารเป็นจำนวนมาก ทำให้มีผู้บาดเจ็บจำนวนมากตามไปด้วย และหากเกิดอุบัติเหตุ ผู้ประสบเหตุส่วนใหญ่ที่เป็นเด็กและรถยนต์โดยสารที่โครงสร้างไม่ได้ตามมาตรฐานก็มีโอกาสเป็นปัจจัยที่ทำให้เกิดการบาดเจ็บรุนแรงมากขึ้น จากรายงานของศูนย์วิชาการเพื่อความปลอดภัยทางถนนพบว่ารถรับส่งนักเรียนที่ขึ้นทะเบียนอย่างถูกต้องมีสัดส่วนที่น้อยมากเมื่อเทียบกับรถที่ให้บริการอยู่ทั้งหมด

กรมควบคุมโรค ควรเสนอให้สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดที่มีอุบัติเหตุจากรถนักเรียนดำเนินการสอบสวนหาปัจจัยและสาเหตุในการเกิดอุบัติเหตุทุกครั้งโดยพิจารณาถึงปัจจัยด้านกฎหมายและข้อบังคับสำหรับรถโดยสารรับส่งนักเรียน และสื่อสารผลการสอบสวนต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ สถานศึกษา ตำรวจจราจร และหน่วยงานขนส่งทางบกในพื้นที่ เพื่อร่วมกันติดตาม ประเมินผล ควบคุมการให้บริการรถรับส่งนักเรียนให้เป็นไปตามกฎหมายและมาตรฐานความปลอดภัย

สถานการณ์ต่างประเทศ

1. สถานการณ์โรคเมอร์ส (MERS) ประเทศซาอุดีอาระเบีย

ข้อมูลจากเว็บไซต์ CIDRAP รายงาน ณ วันที่ 24 ธันวาคม 2562 ประเทศซาอุดีอาระเบียและสถาบันเจนเนอร์ มหาวิทยาลัย

ออกซ์ฟอร์ด ประกาศเปิดตัวการทดลองวัคซีนป้องกันโรคเมอร์สในคน ระยะที่ 1 ซึ่งเป็นการทดลองทางคลินิกของวัคซีนชนิดแรกที่จะดำเนินการให้วัคซีนในประเทศซาอุดีอาระเบีย โดยศึกษาวัคซีน ChAdOx1 MERS ซึ่งเชื่อไม่สามารถแบ่งตัวได้ในสัตว์ทดลอง (replication-deficient simian denoviral-vectored) ได้รับการพัฒนาโดยมหาวิทยาลัยออกซ์ฟอร์ดและสถาบันเจนเนอร์ การทดลองระยะ 1 เกิดขึ้นที่สหราชอาณาจักร โดยวัคซีนดังกล่าวได้รับการสนับสนุนจากรัฐบาลสหราชอาณาจักรและ Coalition for Epidemic Preparedness Innovations (CEPI) การทดลองวัคซีนป้องกันโรคเมอร์สในประเทศซาอุดีอาระเบียจะทำในรูปแบบเดียวกันกับที่ดำเนินการในสหราชอาณาจักร โดยทำการทดลองวัคซีนในอาสาสมัครที่มีสุขภาพแข็งแรงจำนวน 24 คน ที่มีอายุระหว่าง 18-50 ปี

ตามรายงานข่าวมหาวิทยาลัยออกซ์ฟอร์ด รายงานการทดลองวัคซีนที่ Saudi Arabia's King Abdullah International Medical Research Center และ King Abdulaziz Medical Center ในเมือง Riyadh จะเตรียมข้อมูลเพิ่มเติมเพื่อสนับสนุนการทดลองวัคซีนระยะที่ 1 โดยมหาวิทยาลัยออกซ์ฟอร์ดรายงานเพิ่มเติมว่าการดำเนินการทดลองทางคลินิกในภูมิภาคที่มีการระบาดของโรคเมอร์สจะเป็นขั้นตอนสำคัญในการพัฒนาวัคซีนป้องกันโรคเมอร์ส

2. สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโปลิโอ ใน 6 ประเทศ

ข้อมูลจากเว็บไซต์ CIDRAP รายงาน ณ วันที่ 25 ธันวาคม 2562 โครงการต่อต้านกำจัดโรคโปลิโอสากล (GPEI) รายงานสถานการณ์ผู้ป่วยประจำสัปดาห์ล่าสุด พบผู้ป่วยโรคโปลิโอรายใหม่ 33 ราย ใน 6 ประเทศ มี 2 ประเทศรายงานพบผู้ป่วยติดเชื้อไวรัสโปลิโอสายพันธุ์รุนแรง type 1 (wild poliovirus type 1: WPV1) รายใหม่ คือ ประเทศอัฟกานิสถาน 2 ราย และปากีสถาน 7 ราย ซึ่งเป็นพื้นที่ซึ่งมีอุปสรรคการเจ้าหน้าที่ตำรวจ 2 นาย ที่ทำหน้าที่รักษาความปลอดภัยให้กับทีมเจ้าหน้าที่ที่ไปรณรงค์การให้วัคซีนในพื้นที่ดังกล่าว บริเวณตะวันตกเฉียงเหนือของจังหวัด Khyber Pakhtunkhwa ในวันที่ 18 ธันวาคม 2562 ในประเทศอัฟกานิสถาน พบผู้ป่วยโรคโปลิโอจากเมือง Uruzgan และ Baghlan ทำให้มีจำนวนผู้ป่วยโปลิโอของประเทศในปีนี้ทั้งสิ้น 24 ราย ส่วนประเทศปากีสถานพบผู้ป่วยจากเมือง Sindh และ Khyber Pakhtunkhwa ทำให้มีจำนวนผู้ป่วยโปลิโอในปีนี้ทั้งสิ้น 101 ราย ในขณะเดียวกัน ประเทศปากีสถาน และอีก 4 ประเทศในทวีปแอฟริกา มีรายงานการพบผู้ป่วยติดเชื้อไวรัสโปลิโอสายพันธุ์วัคซีนกลายพันธุ์ type 2 (cVDPV2) เพิ่มขึ้น โดยประเทศปากีสถาน

พบผู้ป่วยรายใหม่ 1 ราย ทำให้ขณะนี้พบผู้ป่วยรวมทั้งสิ้น 12 ราย แอ้งโกลา 11 ราย สาธารณรัฐประชาธิปไตยคองโก 8 ราย กานา
 ส่วนในทวีปแอฟริกา มีประเทศที่รายงานพบผู้ป่วยติดเชื้อไวรัส 3 ราย และ ชาด 1 ราย
 โปลิโอสายพันธุ์วัคซีนกลายพันธุ์ type 2 (cVDPV2) เพิ่มเติม ได้แก่ (แหล่งข้อมูล: เว็บไซต์ CIDRAP)

รายงานโรค
ที่ต้องเฝ้าระวัง

ข้อมูลรายงานโรคเฝ้าระวังทางระบาดวิทยาประจำสัปดาห์ที่ 51

Reported cases of diseases under surveillance 506, 51th week

✉ sget506@yahoo.com

กลุ่มสารสนเทศทางระบาดวิทยา กองระบาดวิทยา

Epidemiological informatics unit, Division of Epidemiology

ตารางที่ 1 จำนวนผู้ป่วยและเสียชีวิตด้วยโรคติดต่อที่สำคัญ จากการเฝ้าระวังทางระบาดวิทยา โดยเปรียบเทียบกับช่วงเวลาเดียวกันของ
 ปีก่อน ๆ ประเทศไทย ปี พ.ศ. 2562 สัปดาห์ที่ 51

Table 1 Reported cases of priority diseases under surveillance by compared to previous year in Thailand, 51th week 2019

Disease	2019				Case* (Current 4 week)	Mean** (2014-2018)	Cumulative	
	Week 48	Week 49	Week 50	Week 51			2019	
	Cases	Cases	Cases	Cases			Cases	Deaths
Cholera	0	0	0	0	0	5	12	1
Influenza	4843	4425	4777	2885	16930	7039	387762	27
Meningococcal Meningitis	0	0	0	0	0	1	24	2
Measles	97	77	80	27	281	222	6495	21
Diphtheria	0	0	0	0	0	0	18	5
Pertussis	1	0	0	0	1	0	82	1
Pneumonia (Admitted)	4600	4818	4482	2593	16493	12371	252589	163
Leptospirosis	28	25	26	9	88	160	2147	30
Hand, foot and mouth disease	539	386	411	259	1595	2175	66844	1
Total D.H.F.	1519	1112	638	254	3523	4757	128401	133

ที่มา: สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด สำนักงานามัย กรุงเทพมหานคร และ กองระบาดวิทยา รวบรวมข้อมูลในภาพรวมระดับประเทศ

ข้อมูลในตารางจะถูกปรับปรุงทุกสัปดาห์ วัตถุประสงค์เพื่อการป้องกันควบคุมโรค/ภัย เป็นหลัก มิใช่เป็นรายงานสถิติของโรคนั้น ๆ

ส่วนใหญ่เป็นการรายงาน "ผู้ป่วยที่สงสัย (suspect)" ไม่ใช่ "ผู้ป่วยที่ยืนยันว่าเป็นโรคนั้น ๆ (confirm)"

ข้อมูลมีการเปลี่ยนแปลงย้อนหลังได้ทุกสัปดาห์ จึงไม่ควรนำข้อมูลสัปดาห์ปัจจุบันไปอ้างอิงในเอกสารวิชาการ

* จำนวนผู้ป่วย 4 สัปดาห์ล่าสุด (4 สัปดาห์ คิดเป็น 1 ช่วง)

** จำนวนผู้ป่วยในช่วง 4 สัปดาห์ก่อนหน้านี้, 4 สัปดาห์เดียวกันกับปีปัจจุบัน และ 4 สัปดาห์หลัง ของข้อมูล 5 ปีย้อนหลัง 15 ช่วง (60 สัปดาห์)